

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Έχει μεγάλη αξία για τους Ρώσους η ζωντανή σχέση με την Πατρίδα, χωρίς την οποία η Ρωσική Διασπορά δεν έχει μέλλον

- Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με το Διεθνές Συνέδριο στη Μόσχα το Νοέβριο 2011 με θέμα τη διάκριση κατά των χριστιανών. Σε πειστική ομιλία που πραγματοποιήσατε χαρακτηρίσατε το σύγχρονο κόσμο ως εποχή διώξεων κατά των χριστιανών. Είναι δυνατόν να μας παραθέσετε τα πιο κραυγαλέα παραδείγματα των διώξεων και της διακρίσεως σε βάρος των χριστιανών, συμπεριλαμβανομένων και των ομογενών μας Ορθοδόξων χριστιανών στο σύγχρονο κόσμο;

- Οι διώξεις των χριστιανών σε διάφορες περιοχές της υψηλίου έχουν προσλάβει ένα συστηματικό χαρακτήρα. Η κλιμάκωση των διώξεων οφείλεται εν πολλοίς στη διάδοση ενός ακραίου ισλάμ. Γόνιμο έδαφος για τον εξτρεισμό αποτελεί η ευρέως διάχυτη άγνοια στα θέματα πίστεως, κάτι το οποίο εξασφαλίζει στους ακραίους την καρποφόρα εκμετάλλευση των θρησκευτικών συνθημάτων για σκόπους εντελώς άσχετους με τη θρησκεία.

Πολλοί εκ των εκπροσώπων του παραδοσιακού ισλάμ καταδικάζουν ρητώς τις ενέργειες των εξτρεμιστών, οι οποίοι, όπως απέδειξαν τα θλιβερά γεγονότα στο Καζάν, κηρύξαν πραγματικό πόλεμο εναντίον τους. Η αύξηση των απειλών σε βάρος των χριστιανών σε πολλές περιοχές επίσης αποτελεί αιτία των σκηνοθετημένων έξωθεν ανατροπών των κυβερνήσεων καθεστώτων. Ως αποτέλεσμα των επαναστατικών τροποποιήσεων ο κρατικός μηχανισμός απέτυχε να εξασφαλίσει την ασφάλεια των χριστιανικών μειονοτήτων σ' αυτές τις χώρες.

Ευρείες διαστάσεις προσέλαβαν οι διώξεις των χριστιανών στην Αίγυπτο όπου μετά τα γεγονότα Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2011 ενισχύθηκαν οι ριζοσπαστικές δυνάμεις. Παραδείγματος χάριν φέτος το Φεβρουάριο υποκινούμενος από τους θρησκευτικούς εξτρεμιστές όχλος ενέπρησε τον Κοπτικό Ναό και σπίτια των χριστιανών στο χωριό Μεέτ Μπασάρ βόρειοανατολικά του Καΐρου. Αρκετά μεταβλητή η κατάσταση στη Νιγηρία, όπου τακτικά σημειώνονται οι τρομοκρατικές ενέργειες που στοίχισαν τις ζωές δεκάδων χριστιανών. Έτσι οι εξτρεμιστές επανειλημμένως εισέβαλαν σε Ναούς και με αυτόματα πυροβολούσαν και σκότωναν τους ενορίτες. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που διαθέτουμε, το 2011 στη χώρα αυτή σκοτώθηκαν τουλάχιστον 300 χριστιανοί. Στη νοτιοδυτική Αιθιοπία οι εξτρεμιστές ήταν εκείνοι, οι οποίοι έκαψαν 69 προτεσταντικές εκκλησίες καθώς και 30 σπίτια, ένα σχολείο και ένα ορφανοτροφείο. Χριστιανοί που έχασαν τα σπίτια τους ανέρχονται σε δέκα χιλιάδες.

Τακτικά κρούσματα βίας κατά των χριστιανών καταγράφονται και σε άλλα μέρη του κόσμου. Από το έτος 2006 και μετά 200 χριστιανικοί Ιεροί Ναοί στην Ινδονησία δέχθηκαν επιθέσεις. Την τελευταία δεκαετία οι δράσεις τρομοκρατικών ομάδων στις Φιλιππίνες στοίχισαν ζωές σε 120 χιλιάδες ενώ 500 χιλιάδες αναγκάστηκαν να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς. Στην Ινδία οι χριστιανοί συχνά πέφτουν θύματα των ακραίων ινδουϊστών: στην πολιτεία της Ορίσσα το 2008 δύο μήνες συνεχίζονταν οι μαζικοί φόνοι των χριστιανών, τα πογκρόμ των Ναών και οικείων τους.

Αυτά μόνο ελάχιστα στοιχεία, τα οποία όμως φωτίζουν το καθολικό χαρακτήρα του προβλήματος. Αναλυτικότερη αναφορά στην κατάσταση έκανα στην ομιλία μου στα πλαίσια του συνεδρίου «Ελευθερία του θρησκεύειν: πρόβλημα της διακρίσεως και των διώξεων κατά των χριστιανών», το οποίο διεξάχθη μεταξύ 30 Νοεμβρίου και 1 Δεκεμβρίου 2011 στη Μόσχα με την πρωτοβουλία του Πατριαρχείου Μόσχας.

Δεν υπάρχει τακτική παρακολούθηση των θρησκευτικών διώξεων κατά των ομογενών μας στο εξωτερικό και γι' αυτό το Ίδρυμα προστασίας και υπεράσπισης δικαιωμάτων των ομογενών θα μπορούσε να την αρχίσει. Από την πλευρά μας θα καταβάλουμε προσπάθειες εστίασεως της

προσοχής του κοινού στη συζήτηση του εν λόγω θέματος.

- Ποιοι είναι οι τομείς προτεραιότητας, κύριοι στόχοι και σκοποί του έργου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας με τους ομογενείς μας μόνιμους κατοίκους εξωτερικού; Υπάρχει ανάγκη της επιπρόσθετης υποστήριξης των προσπαθειών Σας εκ μέρους των κρατικών φορέων της Ρωσίας;

- Οι εκκλησιαστικές αρχές της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας ανέθεσαν στο Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας τη διαποίμανση και την υποστήριξη των ομογενών μας μόνιμων κατοίκων εξωτερικού.

Ως σημαντικότερο καθήκον του Τμήματος βλέπουμε το συντονισμό δράσεων όλων των εκκλησιαστικών και κρατικών φορέων, που ασχολούνται με αυτό το θέμα. Βασικός μας εταίρος είναι το Υπουργείο Εξωτερικών της Ρωσίας. Είναι αυξημένη και ποικιλόμορφη η συνεργασία μας σ' αυτό τον τομέα με το Υπουργείο. Π.χ. έχει γίνει πλέον μια καλή παράδοση η διεξαγωγή από το Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων και το Τμήμα του ΥΠΕΞ για το έργο με την ομογένεια στρογγυλών τραπεζιών με θέμα τη συνεργασία της Ρωσικής Εκκλησίας και των ομογενών, οι οποίοι κατοικούν σε διάφορες περιοχές της υφελίου. Το 2009 ένα παρόμοιο συνέδριο διεξάχθηκε στις Βρυξέλλες με τη συμμετοχή κληρικών και λαϊκών από τις χώρες της Ευρώπης. Το 2012 πραγματοποιήθηκε η συνάντηση του ιερού κλήρου και εκπροσώπων των Συλλόγων Αποδήμων Ρώσων από την Λατινική Αμερική. Το περασμένο Δεκέμβριο πραγματοποιήθηκε ένα συνέδριο στο Πεκίνο με συνέδρους από την περιοχή της Ασίας. Φέτος έγινε ένα στρογγυλό τραπέζι στο Σαν Φραγκίσκο, όπου συμμετείχαν κληρικοί και λαϊκοί από τη Βόρεια Αμερική και την Ωκεανία. Ένα μεγάλο και καρποφόρο έργο επιτελείται σε συνεργασία με το Ίδρυμα «Ρωσικός κόσμος». Προσπαθούμε από κοινού με το Ίδρυμα να στηρίξουμε τις πρωτοβουλίες σημαντικές για την Εκκλησία και την Εκκλησία και Κοινωνία. Εδώ συγκαταλέγονται η έκδοση και διανομή βιβλίων για τη Ρωσική Ορθοδοξία και τη σύγχρονη κατάστασή της, οι διάφορες εκδηλώσεις σχετικά με τις σημαντικούς για τη Ρωσική Διασπορά επετείους κ.α.

Τα τελευταία προχωρούν οι επαφές εργασίας με οργανισμούς όπως «Rossotrudnichestvo», Κυβέρνηση της Μόσχας, το Ίδρυμα του Αγίου Αποστόλου Ανδρέα του Πρωτοκλήτου, τον Οίκο της Ρωσικής Διασποράς Α. Σολζενίτσιν κ.α.

Η Ρωσική Εκκλησία ενδιαφέρεται για την εμβάθυνση της συνεργασίας με όλους τους φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην υποστήριξη Ρωσικής ομογένειας καθώς και από κοινού με τους κρατικούς και κοινωνικούς φορείς υλοποίησης έργων, τα οποία αποβλέπουν στη συσπείρωση των Αποδήμων. Ελπίζω ότι η Ρωσική Εκκλησία θα έχει μια καρποφόρα συνεργασία με το Ίδρυμα υποστήριξης Ρώσων ομογενών.

- Τι προκλήσεις αντιμετωπίζουν καθημερινά οι πιστοί της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στη Ρωσική Διασπορά και ποιες, κατά τη γνώμη Σας, είναι οι δυνατότητες της Ρωσικής Εκκλησίας για την επίλυση αυτών των προβλημάτων; Πως μπορούμε από κοινού να συμβάλουμε στη διευθέτηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ομογενείς μας;

- Σοβαρή πρόκληση, την οποία αντιμετωπίζουν κατά τη συσπείρωσή τους η ομογένειες είναι η αφομοίωση. Αναπτύσσοντας το θέμα πρωτίστως θέλω να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στο πρώτο κύμα Ρώσων μεταναστών, οι οποίοι υπό τις σκληρότατες οικονομικές και πολιτικές συνθήκες κράτησαν τη Ρωσική γλώσσα, την Ορθόδοξη πίστη και την αγάπη τους προς την Πατρίδα. Θέλω να τονίσω ότι καμιά φορά οι απόγονοί τους της τρίτης γενιάς μιλάνε καλύτερα Ρωσικά από τους μετανάστες του τρίτου κύματος. Ανάμεσα στους μετανάστες της τελευταίας εποχής δεν είναι σπάνια όταν βλέπεις ανθρώπους και ιδιαίτερα νέους, οι οποίοι ευχαρίστως, και μάλιστα οι ίδιοι τονίζουν αυτό, μιλάνε Ρωσικά με ξενική προσφορά, ενώ στην καθημερινή τους ζωή αρνούνται τη Ρωσική γλώσσα, το Ρωσικό πολιτισμό και την Ορθοδοξία. Το βλέπουμε ως το ουσιαστικότερο πρόβλημα της σύγχρονης Ρωσικής ομογένειας. Αρκετές προσπάθειες καταβάλλονται από ενορίες της Εκκλησίας μας στο εξωτερικό για την αρμονική ένταξη των ομογενών μας στο περιβάλλον της χώρας διαμονής τους και ταυτόχρονα οι ενορίες είναι εκείνες οι οποίες φροντίζουν για τη διαφύλαξη από τους ομογενούς της πνευματικής και πολιτιστικής τους ταυτότητας. Πολλές εκ των ενοριών εξωτερικού λειτουργούν κυριακάτικα σχολεία, στηρίζουν τους ομογενείς στην εκμάθησή

τους της μητρικής τους γλώσσας και πολιτισμού. Οι προσπάθειές μας πηγάζουν από την πεποίθηση για το ότι έχει μεγάλη αξία για τους Ρώσους η ζωντανή σχέση τους με την Πατρίδα, χωρίς την οποία η Ρωσική Διασπορά δεν έχει μέλλον.

Πολλοί εκ των ομογενών μας οι οποίοι τα τελευταία εγκαταστάθηκαν στο εξωτερικό αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Έρχονται αντιμέτωποι με την ανάγκη της αναζήτησης εργασίας, της εγγραφής των παιδιών τους στα σχολεία, της διευθέτησης ζητημάτων νομικής φύσεως και πολλών άλλων. Γι' αυτό σήμερα οι ενορίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας αναπτύσσουν ενεργό δράση όχι μόνο στο θρησκευτικό τομέα, αλλά και στον κοινωνικό, αυξάνεται ο ρόλος τους ως κέντρου αλληλεγγύης και υποστήριξης.

Είναι ευχάριστο ότι η Ρωσική Πολιτεία ανάμεσα στις προτεραιότητές της πλέον έχει την παροχή βοήθειας στους ομογενείς ακόμα και της νομικής. Με τις κοινές προσπάθειες πρέπει να πετύχουμε τη συσπείρωση των κοινοτήτων μας στο εξωτερικό να εξελίσσονται αυτές σε μια ισχυρή διασπορά ενώ τα δικαιώματα και νόμιμα συμφέροντα των ομογενών να προστατεύονται, ακόμα και με την παροχή νομικής βοήθειας ποιότητας εκ μέρους της Ρωσικής Πολιτείας. Ως εκ τούτου η σύσταση του Ιδρύματος υποστήριξης και υπεράσπισης δικαιωμάτων ομογενών καλείται να γίνει κλειδί για την επίλυση των νομικών και οργανωτικών προβλημάτων της Ρωσικής Διασποράς. Πιστεύω ότι οι Προϊστάμενοι των Ιερών Ναών στο εξωτερικό και οι παράγοντες του Ιδρύματος πρέπει να ενεργούν από κοινού, άλλωστε οι ενορίες είναι εκείνες οι οποίες έχουν κυρίως επίγνωση των προβλημάτων της ομογένειας.

- Σε μια από τις ομιλίες Σας το πρώτο θέμα στην ημερήσια διάταξη των Πανορθόδοξων Προσυνοδικών Διασκέψεων θέσατε εκείνο της ομαλοποίησης της εκκλησιαστικής ζωής στη Διασπορά. Διати; Πως αυτό επηρεάζει τους ομογενείς μας;

- Σήμερα τη Διασπορά συναποτελούν εκατομμύρια Ορθόδοξοι χριστιανοί από τις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, την Ελλάδα, τη Σερβία, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και άλλες Ορθόδοξες χώρες. Εκεί, στη ξενιτεία, που φθάνουν συχνά μετά από εξαναγκασμένη μετανάστευση, οι άνθρωποι αυτοί προσπαθούν να διατηρούν το πνευματικό δεσμό με την Πατρίδα τους, επίκεντρο του οποίου για τους πιστούς πάντα αποτελεί ο Ναός.

Όμως οι ιεροί κανόνες ρίχνουν ελάχιστο φως στον τρόπο διευθέτησης της ζωής των Ορθοδόξων στη Διασπορά, διότι το ίδιο το πρόβλημα της Ορθοδόξου Διασποράς προέκυψε σχετικά πρόσφατα. Ουσιαστικά το φαινόμενο αυτό άρχισε να διαμορφώνεται από το δεύτερο ήμισυ του 19 αιώνα.

Ταυτόχρονα οι κανόνες προειδοποιούν ότι η συνύπαρξη στο ίδιο έδαφος παράλληλων εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών δεν είναι για το καλό της Εκκλησίας. Αλλά έτσι ακριβώς διαμορφώθηκε η κατάσταση στη Βόρεια και Νότια Αμερική, στη Δυτική Ευρώπη, στην Αυστραλία, όπου ενίοτε στην ίδια πόλη ταυτόχρονα λειτουργούν ενορίες μερικών Ορθοδόξων Εκκλησιών και η αντιμετώπιση θεμάτων καθημερινότητας που αφορούν μεγάλο αριθμό πιστών χωρίς τη στενή αδελφική συνεργασία τυγχάνει πολύ δύσκολη.

Το εκκρεμές αυτό το θέμα χρόνια δυσχέραινε την εκκλησιαστική ζωή μέσα στη Διασπορά. Γι' αυτό το εν λόγω ζήτημα εξ αρχής εντάχθηκε στην ημερήσια διάταξη της μέλλουσας να συνέλθει Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Στα πλαίσια της Δ' Πανορθόδοξου Προσυνοδικής Διασκέψεως, τον Ιούνιο 2009, επιτεύχθηκε η συμφωνία διά της οποίας ετέθη σε λειτουργία προσωρινός κανονισμός συνεργασίας των Ορθοδόξων Εκκλησιών στη Διασπορά. Για το συντονισμό της συνεργασίας των Ορθοδόξων α' ή β' περιοχής με κρατικούς φορείς και τοπική κοινωνία, για την οργάνωση από κοινού της αποστολής της Εκκλησίας, το έργο με τη νεολαία και τη κοινωνική διακονία συστάθηκαν οι Επισκοπικές Συνελεύσεις. Δε νομίζω ότι αυτές θα αλλάξουν ριζικά τον τρόπο ζωής των κοινοτήτων ομογενών μας στη Διασπορά, επειδή δεν έχουν δικαιώματα αναμειγξέως στα εσωτερικά των Ορθοδόξων δικαιοδοσιών στη Διασπορά οι Επισκοπικές Συνελεύσεις. Συγχρόνως θα συμβάλουν ώστε να ακούγεται καλύτερα και να είναι πιο πειστική η ενιαία φωνή των Ορθοδόξων σε α' ή β' χώρα.

- Ήταν αδύνατο να πιστεύσουμε πριν το 2007 ότι θα υπογραφεί η Πράξη της Κανονικής Κοινωνίας μεταξύ της Υπερορίου Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Εκκλησίας εντός Ρωσίας και θα ξεκινήσει η επίσημή τους συνεργασία. Σεβασμιώτατε, είσαстан από

τους θερμούς οπαδούς της ενώσεως των Ρώσων Ορθοδόξων της Διασποράς με εκείνους της Ρωσίας. Κατά τη γνώμη Σας ποιες από τις εξελίξεις της τελευταίας πενταετίας περιγράφουν πιο έντονα την ενότητα της Ορθοδόξου Εκκλησίας;

- Διά της υπογραφής της Πράξεως Κανονικής Κοινωνίας μεταξύ της Υπερορίου Ρωσικής Εκκλησίας με εκείνη της Ρωσίας έκλεισε η περίοδος διασπάσεως, η οποία ήταν συνέπεια του εμφυλίου στις αρχές του 20 αιώνα. Αυτή η διάσπαση ήταν εθνική τραγωδία που επηρέασε πολλές χιλιάδες ανθρώπους. Υπήρχε αίσθηση ότι ο τοίχος, που υψώθηκε ανάμεσά τους, δεν επρόκειτο να γκρεμισθεί ποτέ. Και όμως, «τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν» (Λουκ. 18.26-27), και τον καιρό ευπρόσδεκτο τελέσθηκε το θαύμα της αδελφικής ενώσεως.

Φέτος εορτάσαμε πανηγυρικώς την πενταετία της υπογραφής της Πράξεως Κανονικής Κοινωνίας και αυτό το γεγονός είναι τρόπον τινα σταθμός, ο οποίος επιτρέπει την αξιολόγηση των πρώτων αποτελεσμάτων επανενώσεως.

Αυτά τα χρόνια όντως μας έφεραν πιο κοντά. Υπάρχουν τακτικές επαφές και τελούνται συλλειτουργία των Ιεραρχών και κληρικών μας, πραγματοποιούνται προσκυνηματικές περιηγήσεις των πιστών της Υπερορίου Ρωσικής Εκκλησίας στα ιερά σεβάσματα στη Ρωσία, ενώ οι πιστοί από τη Ρωσία, την Ουκρανία, τη Λευκορωσία και άλλες χώρες της κανονικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Μόσχας απέκτησαν δυνατότητα προσκυνήματος στα ιερά σεβάσματα της Ρωσικής ομογένειας. Σημειώνουν απτό πρόοδο οι επαφές της νεολαίας. Αλλά το βασικότερο είναι ότι και πάλι κοινωνούμε από το ίδιο Ποτήριο, προσεχόμαστε μαζί και χτίζουμε το ενιαίο μέλλον.

- Προτίθεται η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας να επιβάλει τροποποιήσεις στο έργο με τους ομογενείς λόγω κρίσεως στην παγκόσμια οικονομία, στην οποία την κρίση οφείλεται η άνευ προηγουμένου υψηλή ανεργία μεταξύ των νέων στην ΕΕ;

- Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας επανειλημμένως ανέφερε τις αιτίες, οι οποίες κατά τη γνώμη μας καθιστούν τις κρίσεις τακτικές και εν πολλοίς ένα αναπόφευκτο φαινόμενο της παγκόσμιας οικονομίας. Η αποκομιδή κέρδους ως μοναδικό κίνητρο για την οικονομική ανάπτυξη καθώς και η προώθηση της καταναλωτικής συνείδησης μαζί με την εν γνώση άδικη κατανομή υλικών αγαθών καθιστά ασταθή την παγκόσμια οικονομία. Ο πάση θυσία εμπλουτισμός δεν περιορίζεται με τους «κανόνες του παιχνιδιού» και ως αποτέλεσμα η κερδοσκοπία και η κλοπή γίνονται αχώριστοι συνοδοί μιας επιχειρήσεως. Οι επιπτώσεις αυτού του προτύπου χτυπάνε τα πιο ευαίσθητα κοινωνικά στρώματα, συμπεριλαμβανομένης και της νεολαίας.

Η καλύτερη λήση για την ανεργία ανάμεσα στη νεολαία στην ΕΕ είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Η Εκκλησία δεν έχει μεγάλες δυνατότητες προς διευθέτηση του θέματος. Αλλά φρονώ ότι το κοινό μας έργο με τους ομογενείς αποτελεί ένα καλό υπόβαθρο για την αναζήτηση λύσεων στη διαμορφωθείσα κατάσταση. Είναι πασίγνωστο ότι πολλοί μεν είναι οι συμπατριώτες μας που φεύγουν στο εξωτερικό για την αναζήτηση εργασίας. Εμείς δε αναγκαζόμαστε να προσκαλούμε μεγάλο αριθμό αλλοδαπών. Ενώ αυτές τις θέσεις θα μπορούσαν να τις στελεχωσουν οι ειδικοί οι οποίοι συγκαταλέγονται στους ομογενείς. Ίσως στα πλαίσια συνεργασίας με την Εκκλησία το Ίδρυμά σας θα ενημερώνει τους ανέργους νέους ομογενείς ότι το δικαίωμα του εργάζεσθαι είναι δυνατόν να υλοποιηθούν στη Ρωσία. Από την πλευρά μας είμαστε πρόθυμοι να στηρίξουμε την πρωτοβουλία αυτή.

- Σεβασμιώτατε κ. Ιλαρίωνα, εκφράζουμε την πλήρη μας συμπαράσταση στο ευγενικό έργο εδραίωσης των υψηλών ηθικών ιδεωδών, την αναβίωση των πνευματικών και πολιτιστικών παραδόσεων της Εκκλησίας, της Πολιτείας και της Ρωσικής Διασποράς και συμμεριζόμαστε ειλικρινώς την πεποίθησή Σας ότι υπάρχει αρκετό δυναμικό στο θέμα αυτό για την ανάπτυξη της συνεργασίας.

Με τον Μητροπολίτη Ιλαρίωνα μίλησε κα Νατάλια Βερσίνινα, ακόλουθος τύπου του Ιδρύματος προστασίας και υπεράσπισης δικαιωμάτων των Ρώσων ομογενών